

حسین اخگر پور، سرپرست شهر داری منطقه ۱۹ می‌گوید: «از آنجا که در ساختار هیأت امنای محلات تقریباً از همه ارکان محلی عضویت دارند، این ساختار می‌تواند به‌عنوان قرارگاه یک محله نقش ایفا کند. به این معنی که هنگامی که اعضای هیأت امنای محله در کنار هم قرار بگیرند، می‌توانند قرارگاه محله را تشکیل داده و در این مجموعه برنامه‌ریزی واحد و هماهنگی را برای موضوعات محله انجام دهند. به‌عنوان نمونه، در برگزاری مناسبت‌های ملی و مذهبی تمام اعضا با استفاده از امکانات و توانمندی‌های محلی و سازمانی خود نسبت به برنامه‌ریزی و مشارکت در انجام و ارتقای کیفیت برنامه‌ها مشارکت می‌کنند. بنابراین ساختار هیأت امنایی می‌تواند به‌عنوان یک هماهنگ‌کننده بین بخشی عمل کرده و خروجی بهتری نسبت به شورایی برای محله داشته باشد.»

مشارکت

دولت محله

در کاره محله

حسین اخگر پور سرپرست شهردار منطقه ۱۹ مزایای فعالیت هیأت امنادر محلات را برشمرد

احیای ظرفیت محلات با نظام هیأت امنایی

نداشت، عرصه انتخاب شورایاران نیز با مشکلاتی روبرو بود. در این روند رویه‌های نامناسبی مانند استفاده از افراد غیر محلی، دوستان و آشنایان غیربومی و رأی‌گیری‌هایی رخ داد که سبب اتصال برخی افراد سودجو به سیستم مدیریت شهری شد. این عوامل و موضوعاتی مانند آن منجر به توقف فعالیت شورایی‌ها و طراحی مدل جدیدی برای اداره محله‌ها شد.

تفاوت اصلی نظام هیأت امنایی با شورایی در چیست؟

در نظام هیأت امنایی از آنجا که افراد جایگاه حقوقی داشته و اکثراً به نمایندگی و با در نظر گرفتن تخصص‌های فرهنگی، اجتماعی و ورزشی و از طریق ارگان‌ها، نهادها و سازمان‌های خارج از شهرداری انتخاب و معرفی می‌شوند، قابلیت نظارت دقیق‌تر بر عملکردها وجود دارد. در نظام شورایی‌ها نمونه‌های بسیاری وجود داشت که افراد تخصصی نداشتند و تنها عضو شورایی محله بودند. در نظام هیأت امنایی ترکیبی از تمام تخصص‌ها و فعالیت‌های مورد نیاز محله ایجاد شده که در سیستم شورایی ممکن بود این ترکیب وجود نداشته باشد، لذا این موضوع مغفول واقع می‌شد.

جایگاه مناطق در شناسایی معتمدان محله‌ای و ایجاد همگرایی

بین ارکان محلات چگونه تعریف می‌شود؟

هیچ ارگان و نهادی به اندازه مناطق و خصوصاً معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران با شهروندان ارتباط ندارد. شناسایی و تعامل با جریان‌های محلی هر محله، احصا و شناسایی مشکلات و مشارکت با افراد پیگیر منافع شهروندان برای برطرف کردن چالش‌ها و مقابله با افراد سودجو و دنبال‌کننده منافع شخصی از جمله اقدامات معاونت امور اجتماعی و فرهنگی و ستاد مدیریت محله در شکل دادن هیأت امنای محله است. تجربه شناسایی افراد و توانمندی‌های محلی و مشارکت‌جویی‌های ارزشمند معاونت‌های امور اجتماعی و فرهنگی در مناطق ۲۲ گانه باعث ایجاد همگرایی قوی در ارکان محلات و افزایش دقت در انتخاب معتمدان محلی و شناسایی این افراد خواهد شد. از جهت همگرایی نیز اگر مناطق رویکرد همگرایی و حمایتی از یکدیگر داشته باشند می‌توانند نقش محوری در پاسخ به مطالبات مردم ساکن محله داشته باشند.

در دوره ششم مدیریت شهری عملکرد شورایی‌ها در مدیریت محلات به پایا رسید. جایگزین این الگو نظام هیأت امنایی است که از افراد شاخص هر محله تشکیل شده است. در نظام هیأت امنایی ترکیبی از تمام تخصص‌ها و فعالیت‌های مورد نیاز محله ایجاد شده و قرار است با همکاری این افراد مشارکت شهروندان در مدیریت محله افزایش یابد. «حسین اخگر پور» سرپرست شهرداری منطقه ۱۹ تهران در این گفت‌وگو مزایای این نظام نوین مدیریتی می‌گوید.

جایگاه سرراهی محله به‌عنوان یک قرارگاه اجتماعی و فرهنگی برای شهروندان تهرانی در جلب مشارکت‌های مردمی را تبیین کنید؟

سرای محلات می‌تواند شرایطی را فراهم سازند تا مردم محلی بتوانند خدماتی را در این اماکن به دیگر شهروندان ارائه کنند. در صورت تحقق این هدف، ظرفیت خوبی ایجاد خواهد شد که منجر به شکوفایی پتانسیل‌های محلی در زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی، آموزشی و ورزشی خواهد شد. از سوی دیگر سرای محلات می‌تواند به‌عنوان یکی از ارکان محله به‌صورت قرارگاهی با مساجد، پایگاه‌های بسیج، هیئات مذهبی و مدارس همکاری کرده و از این جهت یکی از ارکان مهم محلی شکل می‌گیرد.

یکی از سوالاتی که مطرح می‌شود این است که چرا شورایی‌ها فعالیت خود را متوقف کردند؟

نظام شورایی‌ها روی کاغذ ایده بسیار خوبی بود که بیش از ۸۰ درصد اعضای انتخاب شده در این نظام را افرادی سالم و دلسوز تشکیل می‌دادند. با این حال، شورایی‌ها چالش‌هایی نیز داشتند که در برخی موارد منجر به سوءاستفاده برخی افراد از جایگاه آن شده بود که این موضوع سبب زیر سؤال رفتن کلیت نظام شورایی در پایتخت شد. از سوی دیگر، این قبیل افراد به دلیل نفع و سوءاستفاده‌های شخصی بر حضور در شورایی‌ها تأکید می‌کردند و این مسئله منجر به خروج شورایاران دلسوز و دلسردی آنان از ادامه خدمت در این مجموعه شده بود. در کنار چنین عواملی، برخی موضوعات قانونی نیز مانع ادامه فعالیت شورایی‌ها شد. در نظام شورایی علاوه بر اینکه برگزاری انتخابات در قانون اساسی برای این موضوع پیش‌بینی نشده بود و این اتفاق مسیر قانونی

هاشم آرامی

مدیر سیاستگذاری مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی

نظام نامه مشارکت‌های محله‌ای پشتوانه آسیب‌شناسی دارد

سراهای محله، پیشینه و سابقه‌ای غیر قابل انکار در شهر تهران دارند. با بررسی سوابق و عملکرد سراهای محله می‌توان مدعی شد که سراها از منظر ساختاری، کالبدی و بُعد مادی حوزه اجتماعی و فرهنگی، تأثیر گذار بوده‌اند. سراها ساختاری را ایجاد کرده و اثراتی داشته‌اند، اما نکته مهم این است که صرفاً بحث‌های اجتماعی و فرهنگی، بُعد مادی را دربر نمی‌گیرد. آن بُعد غیر مادی و معنوی خیلی اثر گذار بوده و از جنسی است که شاید در تهران طی سنوات گذشته، بیشتر مغفول بوده است. قاعدتاً با توجه به آسیب‌شناسی صورت گرفته، ساختار شورایی‌ها و ساختار حاکم در دوره یا دوره‌های گذشته جواب نداده است. در واقع نتوانستند توفیقات خیلی زیادی کسب کنند؛ به‌ویژه در مردمی شدن، جلب مشارکت، اثرگذاری و اثر بخشی برنامه‌های خودشان آنطور که باید نتایج مطلوب حاصل نشد. این عدم توفیقات باز هم به همان نوع ساختار و نگاهی برمی‌گردد که به حوزه اجتماعی و فرهنگی وجود دارد. صرفاً بحث توسعه فضایی در حوزه کالبدی یا از جنس ساختاری و رویه‌های نمی‌تواند چندان اثر گذار باشد. به نظر می‌رسد توجه به بُعد معنوی حوزه فرهنگی خیلی حائز اهمیت است.

ساختار جدید با توجه به اینکه گروه‌های مختلف، اصناف و طبقات گوناگونی را در بر می‌گیرد، ساختار منعطف‌تری با بحث شبکه «معتمدین» درون آن دارد و قرار است از دل محلات بیرون بیاید، به این دلیل به نظر می‌رسد می‌تواند مؤثر واقع شود. باید منتظر باشیم و ببینیم این تجربه در عمل به چه صورت خواهد بود و آیا می‌تواند اثر گذار باشد، ولی با توجه به آسیب‌شناسی‌ها و تجربه قبلی به نظر می‌رسد که به احتمال زیاد می‌تواند هم موجب شفافیت شود و هم اثر گذار باشد. اگر بتوانیم موضع خیلی رسمی در قبال مشارکت‌ها در سطح محلات نداشته باشیم و به‌صورت واقعی به مطالبات مردم و نیازهای شهروندان توجه کنیم، موضوعات از پایین می‌جوشد و مطالبات به‌صورت سلسله‌مراتبی به نواحی و مناطق و در نتیجه حوزه شهرداری می‌رسد؛ از این رو به نظر می‌رسد که می‌توانیم توفیقاتی به دست آوریم.

سراهای محله روزآمد شده‌اند

حسین اخگر پور، سرپرست شهرداری منطقه ۱۹ می‌گوید: «منطقه ۱۹ در ۳ سال گذشته در راستای توسعه زیرساخت‌های مدیریت محله با استفاده از اعتبارات مربوطه و نیز پتانسیل‌های محلات و با توجه به پابلیت بودن اکثر سرای محلات منطقه در راه‌اندازی نظام مدیریت محله و نیز فرسودگی زیرساخت‌های ساختمانی و تاسیساتی آنها در سال‌های گذشته، نسبت به روزآمدسازی ساختمان‌های سرای محلات منطقه اقدام و تا حد قابل توجهی نیازهای ابنیه‌ای سرای محلات را تأمین کرده است. در زمینه‌های آموزشی نیز با وجود تعطیلی سرای محلات به دلیل شیوع ویروس کرونا، سرای محلات منطقه با پشت سر گذاشتن مشکلات به روال قبلی خود بازگشته و اعتماد و استقبال شهروندان را با اجرای برنامه‌های متنوع فرهنگی به خود جلب کرده‌اند.»

